



Warszawa, dnia 17 kwietnia 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PT3.056.1.2020.LPJ.139

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

W związku z przekazaną petycją, *w interesie publicznym, w zakresie czasowej zmiany stosowania przepisów dotyczących podatku od towarów i usług*, uprzejmie informuję.

W petycji składanej w imieniu przedsiębiorców branży zabawek i artykułów dziecięcych, postuluje się o zmianę przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹, dotyczącą terminu powstania obowiązku podatkowego **poprzez wprowadzenie możliwości rozliczania podatku od towarów i usług metodą kasową dla wszystkich czynnych płatników VAT**, tj. dla wszystkich przedsiębiorców z branży zabawek i artykułów dziecięcych lub dla mikro, małego i średniego przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 4 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej².

W ocenie Wnoszącego, dynamika zmian, jakie się dokonują na skutek pandemii koronawirusa sprawia, że przedsiębiorcy nie są w stanie określić terminu wpływu należności, a wręcz spodziewają się poważnych opóźnień.

Odnosząc się do przedstawionych postulatów, Minister Finansów z powagą i zrozumieniem traktuje wyjątkową sytuację prawno-podatkową, w której znaleźli się przedsiębiorcy.

Pomocą dla przedsiębiorców znajdujących się z powodu pandemii w niekorzystnej sytuacji jest tzw. „Tarcza antykryzysowa”, która obejmuje regulacje prawne dotyczące 5 filarów: bezpieczeństwo pracowników, finansowanie przedsiębiorstw, ochronę zdrowia, wzmocnienie systemu finansowego, program inwestycji publicznych.

Ważne rozwiązania prawne mające na celu pomoc przedsiębiorcom w ww. dziedzinach życia społecznego i gospodarczego zostały wdrożone w dniu 8 marca 2020 r. na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych³. Kolejnym istotnym krokiem zmierzającym do poprawy sytuacji przedsiębiorców jest ustawa z dnia 31 marca 2020 r. nowelizująca ww. ustawę COVID-19⁴. Aktualnie w toku prac są następne rozwiązania prawne i finansowe dla przedsiębiorców, przeciwdziałające negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym COVID-19, oferowane

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 106, z późn. zm.; dalej: „ustawa o VAT”.

² Aktualnie uregulowania dotyczące mikro, małego i średniego przedsiębiorcy są zawarte w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, z późn. zm.).

³ Dz. U. poz. 374.

⁴ Dz. U. poz. 568.



w ramach realizacji Tarczy Antykryzysowej⁵.

W konsekwencji w celu zmniejszenia negatywnych dla biznesu skutków COVID-19 zostały już podjęte odpowiednie działania, w tym w zakresie podatku VAT. Przykładowo można wskazać:

- mając na uwadze trudną sytuację podatników wynikającą ze stanu epidemicznego wydano zalecenia organom podatkowym aby dokładały starań w celu skrócenia czasu rozpatrzenia zwrotu VAT do absolutnego minimum i dokonywały zwrotów na rachunki podatników niezwłocznie po uznaniu ich za zasadne;
- przesunięty został termin wejścia w życie nowej matrycy stawek podatku VAT o 3 miesiące;
- przesunięty został termin wdrożenia nowego JPK_VAT (deklaracja wraz z ewidencją). Wszyscy podatnicy podatku VAT będą zobowiązani do nowego sposobu rozliczenia podatku VAT od 1 lipca 2020 r.
- wprowadzone zostały zmiany pozwalające na przekazywanie klientowi, za jego zgodą i w sposób z nim uzgodniony, paragonu fiskalnego/faktury w postaci elektronicznej;
- w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonych w związku z COVID-19, przedłużony został termin na złożenie zawiadomienia do naczelnika urzędu skarbowego o dokonaniu zapłaty na rachunek niefigurujący w wykazie podatników VAT, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy o VAT (tzw. White lista) z obowiązujących 3 dni do 14 dni;
- do 30 czerwca 2020 r.:
 - będą stosowane dotychczasowe przepisy ustawy o VAT i przepisy wykonawcze do tej ustawy dotyczące stawek tego podatku,
 - do celów opodatkowania VAT będzie stosowana Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług,
 - wydane do 30 czerwca 2020 r. wiążące informacje stawkowe (WIS) będą zapewniały podatnikom ochronę dla czynności podlegających opodatkowaniu wykonywanych od 1 lipca 2020 r.

Powyższe rozwiązania antykryzysowe w zakresie podatku VAT adresowane są do wszystkich przedsiębiorców, u których wystąpi zagrożenie płynności finansowej w wyniku np. braku zleceń czy przerwanej produkcji. W tym trudnym okresie firmy nie będą musiały martwić się obowiązkami w VAT (w tym nowymi obowiązkami sprawozdawczymi).

Odnosząc się bezpośrednio do postulatu w zakresie rozszerzenia możliwości stosowania metody kasowej w odniesieniu do podatników VAT z całej branży zabawek i artykułów dziecięcych, uprzejmie wyjaśniam, że resort finansów nie planuje dokonywania zmian w zakresie stosowania metody kasowej rozliczeń, co uzasadniam następująco.

Metoda kasowa rozliczeń VAT jest wyjątkiem od generalnej zasady memoriałowej rozliczeń VAT. Jeśli chodzi o warunki krajowe, to obecnie stosowanie metody kasowej jest dostępne dla zdecydowanej większości przedsiębiorców (według danych źródłowych MF na dzień 31.12.2019 to około 90,66% wszystkich podatników VAT). Jest to grupa tzw. małych podatników, u których generalnie roczna sprzedaż netto nie przekracza 1 200 000 euro w przeliczeniu na PLN⁶.

Jednocześnie, dostępność stosowania tej metody dla większości podatników VAT czynnych nie przekłada się na zainteresowanie tych podatników stosowaniem danej metody. Podatnicy, którzy

⁵ Zob. ustawę z dnia 9 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (druk sejmowy nr 330 rozpatrywany wspólnie z drukiem nr 324).

⁶ Zob. art. 2 pkt 25 ustawy o VAT.

rozliczają się obecnie metodą kasową, według danych MF, stanowią znikomy odsetek w ogólnej liczbie podatników uprawnionych do jej stosowania.

Wydaje się, że efekt ten może wynikać z samej konstrukcji metody kasowej. Istotą metody kasowej rozliczeń jest efektywne przesunięcie terminu rozliczenia VAT od wykonanych w toku prowadzonej działalności gospodarczej świadczeń na okres rozliczeniowy, w którym podatnik otrzymuje zapłatę. Jednocześnie prawo do odliczenia VAT w odniesieniu do towarów i usług nabytych przez małego podatnika rozliczającego się tą metodą powstaje również nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym dokonał zapłaty za nabyte towary i usługi.

U kontrahenta podatnika rozliczającego się metodą kasową prawo do odliczenia VAT naliczonego powstanie nie wcześniej niż w momencie dokonania zapłaty za fakturę (wpis w fakturze sformułowania „metoda kasowa”, oznacza, że obowiązek podatkowy z tytułu transakcji powstanie w rozliczeniu za okres otrzymania zapłaty całości lub części kwoty za tę fakturę).

Z pewnością konstrukcja ta odznacza się niską atrakcyjnością dla podatników, u których działalność gospodarcza jest związana z wysokimi kosztami działalności (odliczanie VAT naliczonego). Za mało atrakcyjne rozwiązanie to może zostać również uznane dla podatników, których kontrahentami są w większości inni podatnicy VAT niekorzystający z metody kasowej (przesunięcie momentu prawa do odliczenia u kontrahenta małego podatnika na okres rozliczeniowy płatności).

Proponowane rozwiązanie oznaczałoby dla podatników dodatkowe – na czas pandemii być może niewspółmierne z korzyściami – trudności związane z koniecznością wprowadzenia zmian w systemach IT rozliczeń, w tym koszty wprowadzenia tych rozwiązań, a także stanowiłoby dodatkową pracę dla działów księgowo - finansowych (np. zmiany w ewidencjonowaniu).

Powyższe nie uzasadnia zatem podejmowania postulowanych działań legislacyjnych mających na celu objęcie metodą kasową podatników VAT w danej branży, skoro funkcjonujące już w ustawie o VAT rozwiązanie nie cieszy się zainteresowaniem podatników.

Ponadto, realizacja danego postulatu wymagałaby dokonania zmian systemowych w zakresie rozliczania podatku VAT, co jest zarówno sprzeczne z głoszoną przez Wnoszącego ideą poszukiwania czasowych rozwiązań dla podatników, jak również niezasadne z uwagi na możliwość skorzystania dużej liczby podatników VAT czynnych z dostępnej już obecnie metody kasowej.

Zauważam, że wdrożenie w ustawie o VAT rozwiązania w zakresie stosowania metody kasowej generalnie przez wszystkich podatników VAT czynnych (bez względu na branżę) nie jest możliwe z uwagi na to, że byłoby to niezgodne z dyrektywą Rady 2006/112/WE⁷. Spowodowałoby to odejście od przyjętej w art. 63 ww. dyrektywy zasady ogólnej dotyczącej momentu powstawania obowiązku podatkowego. Natomiast Polska, tak jak inne Państwa Członkowskie UE, zobowiązana jest do przestrzegania zgodności regulacji przyjętych w ustawie o VAT z przepisami dyrektywy 2006/112/WE.

W mojej ocenie postulat zawarty w petycji w istocie nie dotyczy samego rozszerzenia stosowania metody kasowej (która, jak wskazałem, jest już dostępna, ale nie jest stosowana przez zdecydowaną większość uprawnionych podatników VAT), ale – eliminacji zagrożeń zatorami płatniczymi w branży zabawek i artykułów dziecięcych.

W odniesieniu do tego zauważę, że zniwelowaniu wskazanych przez Wnoszącego zagrożeń

⁷ Dyrektywa Rady 2006/112/WE⁷ z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE.L Nr 347, str. 1, z późn. zm.), dalej: „dyrektywa 2006/112/WE”.

w postaci tworzenia zatorów płatniczych, służą przede wszystkim rozwiązaniu funkcjonujące w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych⁸. Zagadnienia zawarte w ww. ustawie pozostają we właściwości ministra właściwego do spraw gospodarki.

Dodatkowo należy wskazać, że w przepisach ustawy o VAT funkcjonuje również instytucja tzw. ulgi na złe długi, która zasadniczo znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy kupujący nie wywiązuje się z obowiązku zapłaty za otrzymane towary lub świadczone usługi.

Obowiązujące regulacje w zakresie tzw. złych długów, powstały celem umożliwienia w jakimś stopniu zmniejszenia problemu przedsiębiorców, dla których między innymi brak rzetelności kontrahenta lub nierówna pozycja negocjacyjna stron transakcji, powstałe zatory towarów powodują powstanie trudności w regulacji zobowiązań podatkowych.

Do skorzystania z tzw. ulgi na złe długi mają prawo podatnicy (po spełnieniu warunków określonych w ustawie o VAT) w przypadku wierzytelności, która nie została uregulowana w ciągu 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze. W takiej sytuacji wierzyciel ma prawo do dokonania korekty podatku należnego, który wcześniej został wykazany w deklaracji podatkowej.

Dla dłużnika natomiast konsekwencją nieuregulowania należności wynikającej z faktury dokumentującej dostawę towarów lub świadczenie usługi w terminie 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego na fakturze jest obowiązek dokonania korekty odliczonej kwoty podatku wynikającej z tej faktury, w rozliczeniu za okres w którym upłynął 90 dzień od dnia upływu terminu płatności wskazanego na fakturze lub w umowie. Celem tej regulacji jest zdyscyplinowanie dłużników w płatnościach zaległych kwot za nabyty towar lub usługę.

Funkcjonująca od kilku lat w nowej formule tzw. ulga na złe długi jest instrumentem wpływającym na zmniejszenie zatorów płatniczych i udrożnienie obrotu gospodarczego pomiędzy podatnikami podatku od towarów i usług (podatnikami VAT czynnymi).

Wychodząc natomiast naprzeciw postulatom podatników ustawodawca od momentu wprowadzenia w życie tego instrumentu wielokrotnie skracał termin uznania wierzytelności za nieściągalną. Przykładowo, zmiany wprowadzone ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym*⁹ przyspieszyły możliwość zastosowania tego instrumentu dokonując zmian w art. 89a ust. 1a¹⁰ ustawy o VAT. Skrócony został czas oczekiwania podatnika na możliwość skorzystania z tzw. ulgi na złe długi, przez co podatnik zostaje szybciej uwolniony od ponoszenia ciężaru podatku VAT.

Rozwiązania w zakresie niwelowania zagrożeń w postaci zatorów płatniczych oraz rozwiązania w postaci ulgi na złe długi dostępne są dla wszystkich podatników VAT.

Z upoważnienia Ministra Finansów

Paweł Selera

Dyrektor

Departamentu Podatku od Towarów i Usług

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1649.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2244.

¹⁰ Zgodnie z art. 89a ust. 1a ustawy o VAT, nieściągalność wierzytelności uważa się za uprawdopodobnioną, w przypadku gdy wierzytelność nie została uregulowana lub zbyta w jakiegokolwiek formie w ciągu 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze.